

CALEA MĂNTUIIRII

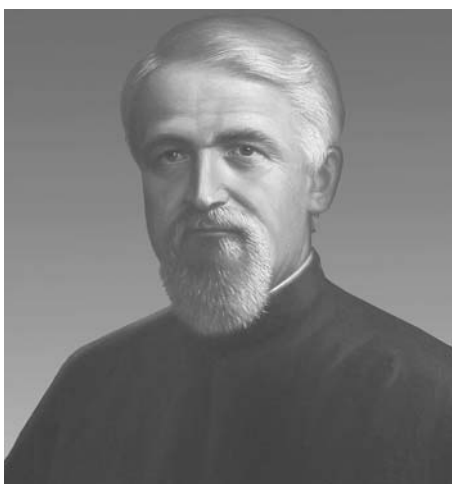
Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Părintele Dumitru Stăniloae – mărturisitor al valorilor Ortodoxiei în vremuri tulburi

În șirul celor care au mărturisit credința lor ortodoxă în secolul trecut, veac al multor tulburări politice și într-un context nu întotdeauna prielnic pentru afirmarea valorilor nepieritoare ale Evangheliei Mântuitorului Iisus Hristos, un loc inconfundabil îl ocupă preotul și profesorul de teologie Dumitru Stăniloae. Viața și activitatea sa preotească, didactică, de cercetare, de scriere a gândurilor luminate de rugăciune și har, domină aproape întreg secolul trecut (1903-1993). Originar din Vlădenii Brașovului, unde s-a născut în anul 1903, tânărul Dumitru, după terminarea școlii primare, a urmat cursurile Liceului „Andrei Șaguna” din Brașov, pentru ca după aceea, să se înscrie la facultatea de teologie a Universității din Cernăuți, al cărui „doctor în teologie” devine în anul 1928. A întreprins studii de specializare în mai multe centre universitare: Atena, München, Berlin, Belgrad, Paris, cu sprijinul generos al vrednicului de pomenire mitropolit Dr. Nicolae Bălan al Ardealului, care a intuit în el, devenirea unei personalități complexe, cu un mare potențial de gândire și lucrare teologică, și de care își lega mari și întemeiate speranțe. Într-adevăr, în anul 1929 îl numește profesor de teologie la Academia Teologică „Andreiană” din Sibiu, până în 1946, de unde a trebuit să plece la București, ca urmare a presiunilor politice ale vremii de atunci, la Facultatea de Teologie, respectiv, mai apoi, la Institutul Teologic de Grad Universitar unde va preda, la început *Asctica și Mistica* (1947-1948), iar, mai apoi, *Teologia Dogmatică* (1948-1973).

După plecarea sa de la Sibiu la București a început o perioadă de mari încercări pentru teologul de la Sibiu și pentru familia sa. Au fost anii în care confruntarea dintre valorile credinței, ale Bisericii și, implicit ale purtătorilor acestor valori, și ideologia regimului comunist, care atunci își căuta un loc cât mai stabil în România, era tot mai vizibilă, făcând ca și părintele Stăniloae să aibă de suferit din pricina acestei confruntări. Așa se explică faptul, că acest teolog a fost arestat la începutul lunii septembrie a anului 1958 și închis la Jilava și Aiud, de unde va fi eliberat în anul 1963. Agravarea situației sale de la mijlocul anilor 50 ai secolului trecut s-a petrecut și în urma participării la conferințele grupării „Rugul Aprins” de pe lângă mănăstirea Antim din București, împreună cu arhimandriții: Benedict

Ghiuș și Sofian Boghiu, profesorii Atanasie Mironescu și Constantin Joja, poetul Sandu Tudor, Andrei Scrima ș.a. Acest grup încerca prin întâlnirile membrilor săi, prin conferințele pe care le țineau și prin dialogurile purtate între ei, să se întărească într-un fel de rezistență în fața curentului ateist și amenințator, venit peste români.

După eliberarea din închisoarea de la Aiud, în 1963, părintele Stăniloae își va continua activitatea didactică la catedra Institutului Teologic din București, predând Teologia Dogmatică, mai ales, la cursurile de „magisteriu”, echivalente cursurilor de doctorat de astăzi. Și-a reluat activitatea de cercetare, de elaborare de studii, cărți și articole, pe care le-a publicat în țară și în străinătate, făcând cunoscută teologia ortodoxă și spiritualitatea poporului român, cu multă râvnă și determinare. A iubit mult pe Iisus Hristos, Ortodoxia, Biserica și poporul dreptcredincios, pe care i-a mărturisit cu multă jertfelnicie în toate împrejurările în care s-a aflat. Acestora le-a dedicat întreaga sa ființă până la sfârșitul vieții (1993).

Dacă ar fi să schițăm, doar pe scurt, laborioasa sa activitate teologică, adică scrisul său, am putea să reținem următoarele direcții:

1. În centrul cugetării sale teologice, părintele Stăniloae l-a pus pe Iisus Hristos, Cuvântul veșnic al lui Dumnezeu, prin Care toate s-au creat, dar, prin Care toate au fost mântuite și se desăvârșesc. Nu întâmplător, lui Iisus Hristos l-a închinat prima sa lucrare de referință, de mare valoare până astăzi: *Iisus Hristos sau restaurarea omului* (Sibiu 1943, reeditată în 1993).

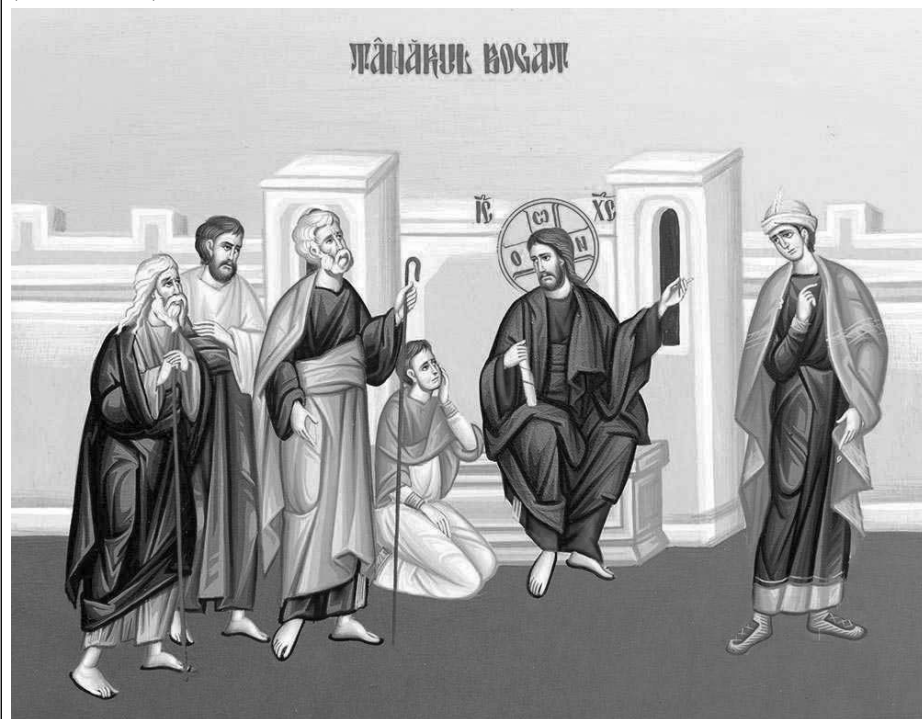
Continuare în pagina 2
Pr. Ioan TULCAN

PREDICA

Desăvârșirea creștină

Duminica a XXX-a după Rusalii

„În vremea aceea un om oarecare s-a apropiat de Iisus și l-a întrebat, zicând: Învățătorule bune, ce să fac ca să moștenesc viața veșnică? Iar Iisus i-a zis: pentru ce Mă numești bun? Nimeni nu este bun, decât numai singur Dumnezeu. Știi poruncile: să nu faci desfrânare, să nu ucizi, să nu furi, să nu fii măturie mincinoasă; cinstește pe tatăl tău și pe mama ta. Iar el l-a răspuns: toate acestea le-am păzit din tinerețile mele. Auzind acestea, Iisus i-a zis: încă una îți mai lipsește: vinde toate câte ai și împarte săracilor și vei avea comoară în ceruri; apoi vino și urmează Mie. Dar el, auzind acestea, s-a întristat, căci era foarte bogat. Văzându-l că s-a întristat, Iisus a zis: cât de greu vor intra în împărăția lui Dumnezeu cei ce au averi! Căci mai lesne este pentru cămila să treacă prin urechile acului, decât pentru bogat să intre în împărăția lui Dumnezeu. Iar cei care au auzit acestea, au zis: atunci cine poate să se mântuiască? Iar Dânsul a răspuns: cele ce nu sunt cu puțință la oameni sunt cu puțință la Dumnezeu.” (Luca 18, 18-27)

Iubiți frați și surori în Hristos,

Făcând o retrospectivă a duminicilor din luna în care ne aflăm, constatăm că toate pericopele evanghelice rânduite de către Sfânta noastră Biserică spre a se citi în cadrul Sfintei Liturghii au aceleași intenții, de a ne descoperi milostenia pe de o parte și de a ne determina să nu ne alipim inima de cele materiale, lumești, trecătoare.

Dacă din pilda bogatului nemilostiv am învățat să umplem prăpăstiile dintre noi prin iubire, din pilda samarineanului milostiv am învățat să fim „aproape” tuturor semenilor noștri iar din pilda bogatului căruia i-a rodit țarina am învățat că trebuie să ne îmbogățim în Dumnezeu și să ne ferim de „nebulia” înavuțirii, din Sfânta Evanghelie citită astăzi la Sfânta Liturghie deducem că nu este suficient să împlinim la modul formal poruncile dumnezeiești, ci „să lepădăm toată grija cea lumească” și să tindem spre desăvârșire.

Această țință a desăvârșirii au avut-o sfinții, care, prin viața lor, au dovedit că firea umană poate ajunge la îndumnezeire. În acest sens, teologul Nichifor Crainic considera că „sfințenia este împlinirea umanului” iar „creștinismul este doctrina care a știut să

dezvolte în lume personalitatea umană până la îndumnezeire”. Ortodoxia ne cheamă la sfințenie care este o realitate, o stare de desăvârșire la care suntem chemați toți cei ce, prin Sfânta Taină a Botezului, am murit și am înviat împreună cu Hristos, prin Sfânta Taină a Mirungerii am primit pecetea Duhului Sfânt devenind mădulare vii ale Trupului lui Hristos iar, prin Sfânta Taină a Împărtășaniei, am primit nu doar harul divin, ci pe Însuși Izvorul harului, Mântuitorul Hristos.

În pericopa evanghelică citită astăzi, aflăm despre un dregător care a venit la Mântuitorul, având dorința de a ști ce trebuie să facă pentru a dobândi viața veșnică, considerând că încă din copilărie a respectat toate poruncile. De aceea, Hristos l-a privit cu dragoste. Însă inima acestui dregător în realitate era alipită bogățiilor pământești. Astfel că, la îndemnul Mântuitorului de a vinde tot ce are și să împartă săracilor, tânărul nu l-a ascultat și a plecat supărat, căci avea multe avuții. Văzând atitudinea acestuia, Mântuitorul constată „Cât de greu vor intra în Împărăția cerurilor, cei ce au averi”.

Continuare în pagina 2
Pr. Petru URSULESCU

Din sumar

► Despre Postul Nașterii Domnului
pagina 3, Ioan Claudiu Moca

► Știri
pagina 4

Desăvârșirea creștină

Urmare din pagina 1

Însăși întrebarea de la începutul pericopei „Ce să fac ca să moștenez viața de veci?”, ne arată că dregătorul avea gândirea unui om înstărit. A pus problema exact în felul în care gândesc bogații, cerând să „moștenească” viața veșnică. Or, veșnicia nu se moștenește, ea se dobândește prin efort duhovnicesc susținut.

În textul evanghelic paralel de la Matei cap. 19, Mântuitorul ne indică două căi pentru dobândirea Raiului. Prima este aceasta „de vrei să intri în viață, păzește poruncile”, iar a doua „dacă voiești să fii desăvârșit, vinde toate câte ai, împarte-le săracilor și vei avea comoară în cer”. Deci vor fi două categorii de „cetățeni” ai Raiului, una a celor mântuiți și alta a celor desăvârșiți sau a sfinților. În primul caz, am putea vorbi despre un creștinism destul de comod, acela de a ne feri să facem răul, însă creștinismul este jertfă, dăruire și implicare în lupta împotriva păcatului dar și pentru dobândirea virtuților.

Mulți dintre creștinii de astăzi se limitează doar la atitudinea bogatului din evanghelie, la ceea ce nu trebuie să facem, dar,

creștinismul adevărat înseamnă rugăciune, post, milostenie, curăție sufletească și trupească, iubire, lupta cu omul cel vechi și îmbrăcarea în cel nou, înnoit după chipul Ziditorului său (Coloseni 3, 9-10).

Bogatul din Evanghelia L-a determinat pe Mântuitorul să vorbească despre creștinismul celor desăvârșiți, adică despre cei care nu s-au mulțumit doar cu păzirea poruncilor ci și-au îndreptat viața spre îndumnezeire, cum este cazul sfinților. Dregătorul din pilda de astăzi s-a intristat la cuvântul Mântuitorului, iar acest lucru L-a determinat pe Hristos să spună ucenicilor un adevăr greu „Căci mai lesne este să treacă cămila prin urechile acului, decât să intre un bogat în Împărăția cerurilor” (Luca 18, 25).

Putem cuvânt al Domnului, oarecum deranjant și pentru acest dregător care i-a întors spatele Mântuitorului plecând acasă intristat, dar și pentru mulți dintre creștinii de astăzi! Foarte mulți oameni întorc spatele creștinismului ori preferă un creștinism comod, „căldicel”, fără prea mult efort și implicare personală. Hristos îi descoperă bogatului că, da-

că dorește să fie desăvârșit, trebuie să renunțe la ceea ce iubea el cel mai mult, averea sa. El a avut de ales între Hristos și avuțiile sale, dar a preferat averea. N-a fost pe placul lui un creștinism care cere totul, ar fi vrut să slujească la doi domni, lui Dumnezeu și lui Mamona. Creștinismul cere implicare totală din partea noastră, căci numai așa îl putem iubi pe Dumnezeu din toată inima noastră, când suntem în stare să renunțăm la toate pentru El. Aceasta este calea desăvârșirii.

Așadar, dragii mei, nu este suficient să practicăm un creștinism formal, care se rezumă doar la împlinirea unor porunci, fără să avem în vedere iubirea față de Dumnezeu și față de aproapele până la jertfă sau, cum spunem în ectenie „Pre noi înșine și unii pre alții și toată viața noastră, lui Hristos Dumnezeu să o dăm”. Atunci când îi vom încredința viața noastră lui Dumnezeu, vom ști că fără El nu putem face nimic și nu putem fi nimic. Atunci vom înțelege și vom aplica în viața noastră chemarea Domnului „Fiți desăvârșiți, precum și Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este”. Amin.

Părintele Dumitru Stăniloae...

Urmare din pagina 1

Persoana lui Hristos a reprezentat pentru părintele Stăniloae cheia înțelegerii sensului întregii lumi, dar, mai ales, a sensului vieții omului, care se luminează în și prin Iisus Hristos, Cel Care a devenit garanția veșniciei persoanei umane în comuniune cu Dumnezeu Cel veșnic și Iubitor de oameni.

2. A simțit în întreaga sa viață nevoia de a recurge la gândirea creatoare și mereu proaspătă a Sfinților Părinți ai Bisericii, de care s-a lăsat călăuzit și inspirat. Pe temeiul acestui demers, părintele Stăniloae a realizat o sinteză teologică neopatristică de largă respirație duhovnicească, ce-și are expresia ei culminantă în elaborarea operei sale monumentale *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, 3 volume, București 1978. În această lucrare s-a străduit, așa cum mărturisește el însuși în prefața ei, să înțeleagă învățătura de credință a Bisericii, așa cum au înțeles-o Sfinții Părinți, s-au mai bine zis, așa cum ar fi înțeles-o aceștia, dacă ar fi trăit în vremurile noastre.

3. Tot Sfinților Părinți s-a dedicat prin publicarea celor 12 volume ale Filocaliei, în care se arată cum se poate omul curăți și desăvârși. Această monumentală operă ce a apărut începând cu anul 1946 la Sibiu și continuată apoi, la București până la apariția celui de-al 12-lea volum, a constituit un reper de existență și de rezistență în epoca ateismului militant nu numai pentru slujitorii Bisericii, ci și pentru intelectuali și mireni de rând, dornici de cunoașterea lui Dumnezeu și de desăvârșirea prin El.

4. Lumea în calitatea ei de creație a lui Dumnezeu, reprezintă în viziunea părintelui Stăniloae, locul unde omul se întâlnește cu Dumnezeu, percepend lumea ca dar al lui Dumnezeu pentru oameni. Înțelegând lumea ca dar, omul trebuie să se întâlnească în intermediul lumii cu Dăruitorul acestui dar, care este Dumnezeu. În felul acesta, lumea devine transparentă pentru Dumnezeu și pentru menirea firească a omului, care este aceea, de a sesiza prin lucrurile din lume, Rațiunea supremă a ei, Care este Logosul sau Cuvântul lui Dumnezeu.

5. În această semnificație a lumii, omului îi revine un rost cu totul excepțional: acela de a consacra lumea ca dar, în calitatea lui de preot al creației, întorcând-o pe aceasta lui Dumnezeu, Creatorul tuturor celor văzute și nevăzute. Consacrarea deplină a lumii lui Dumnezeu are loc în cadrul Sfintei Liturghii, culminând cu intervenția preotului, când exclamă: „Ale Tale, dintru ale Tale, Ție îți aducem de toate și pentru toate”. În felul acesta, lumea devine un factor de propășire a omului pe toate planurile: spiritual-duhovnicesc, intelectual, cultural, științific, social etc.

Ne putem ușor da seama ce potențial de mărturisire a credinței se afla în gândirea, scrisul și mărturisirea propriu-zisă a părintelui Stăniloae în deceniile celei de a doua jumătăți a secolului trecut, dominat ideologic de materialism și ateism. Nu întâmplător, adversarii credinței au identificat în el dușmanul care trebuie redus cu orice preț la tăcere. Dar, avem convingerea, că mărturisirea părintelui Stăniloae a biruit, iar Iisus Hristos îl va mărturisi pe teologul preot Dumitru Stăniloae în fața Tatălui ceresc, spre a se putea bucura de lumina și darurile mântuirii Sale în Împărăția cea veșnică a Preasfintei Treimi.

Postul și milostenia, aripi ale rugăciunii

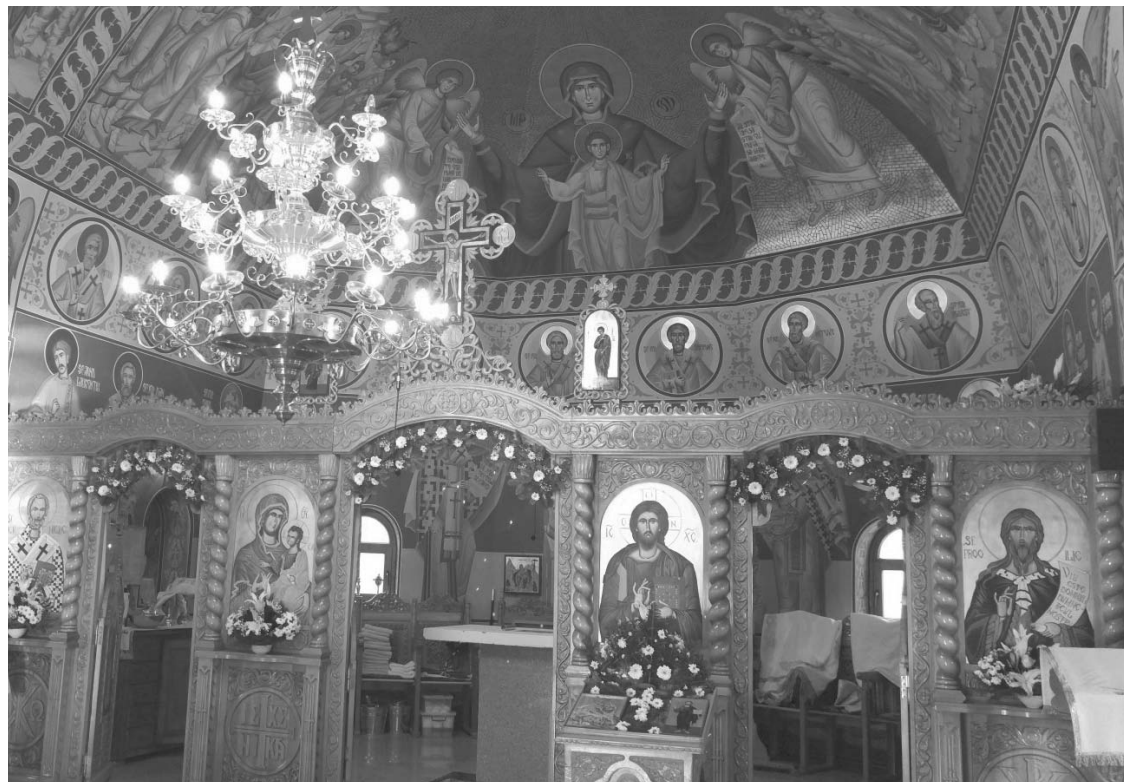
Unul dintre Sfinții Părinți a zis: „Dacă vrei ca rugăciunea ta să urce direct la Dumnezeu, dă-i cele două aripi, postirea și milostenia”. Prin aceste două virtuți practice se realizează devotamentul de zi cu zi. Postirea, în general, pentru fiecare om înseamnă înfrânare și drămuirea aspră în folosirea hranei. Scopul postirii este să se smerească și să se ușureze trupul, făcându-l astfel mai ascultător față de suflet, pentru că un trup sătul și îngrășat cere dezlegări și pogorăminte, ne face leneși

și nu ne lasă să ne gândim la Dumnezeu. Trupul îngreunat încătușează sufletul, îl sufocă, face din el ceea ce voiește. Dar postind cu trupul, trebuie să postești în același timp și cu sufletul: să-ți păzești limba de orice cuvânt rău și nefolositor, să-ți stăpânești poftele, să-ți smulgi patimile.

Cât despre milostenie, noi numim așa de obicei ajutorul pe care-l dăm săracilor. Nu este însă doar atât. Milostenia trebuie să însemne orice faptă de iubire și milostivire: să dai

hrană celui flămând, să dai apă celui însetat, să-l îmbraci pe cel gol, să-l vizitezi pe cel bolnav și întemnițat, să-l primești pe cel fără acoperiș, să te îngrijești de cel orfan etc. Dar pentru ca să fie milostenia ta adevărată, pe toate acestea toate trebuie să le faci fără să te lauzi, fără să cauți lauda oamenilor și recunoștința celor cărora le-ai făcut bine. (Sfântul Inochentie al Moscovei)

(*Glasul Sfinților Părinți*, Traducere Preot Victor Mihalache, Editura Egumenița, 2008, p. 351)

RUGĂCIUNE NECLINTITĂ

Când ochii sunt deschiși în zori
După a nopții cercetare,
Te caut, te găsesc în flori,
Această taină-mi dă fiori.
Stau pe genunchi încă din zori,
În inimă sunt cărd de nori
Tu, îmi spui să fim încrezători,
Rugăciune neclintită.
Când, ziua se desparte-n două
Sunt două lumi,
Și noi tot doi.
Și-n miezul ei cad toropită
Cu ochii și cu fruntea-n rouă
La rugăciune neclintită.
Când seara, se apropie-n taină
Și la vecernii sunt primită,
Stau cu nădejde în a Ta slavă,
Sunt Rugăciune neclintită.
Și iar, când noaptea se desparte
În miezul ei, adânc de lume
Tu îmi ești un Mire ce deșteaptă
Urcuș de taină, în viața dreaptă
Și reazăm dor și bucurie
Al meu mântuitor prin fire,
În rugăciune neclintită.!

Elena Gherghinescu

Despre Postul Nașterii Domnului

Din Sfânta Scriptură, învățăm că zilele de post trebuie să fie zile sfinte, zile de sărbătoare, pe care creștinul le petrece în rugăciune și fapte bune. În zilele de post creștinul trebuie să se cerceteze pe sine, să caute să îndrepte ceea ce a stricat. Așa ar trebui să facă fiecare om care poartă numele ales de creștin. Dar, vai, ce mulți sunt cei care și în zilele de post trăiesc în păcate de tot felul și prin viața lor întristează pe Duhul Sfânt. Dacă suntem cu luare aminte la felul cum petrec creștinii zilelor noastre în timpul postului, constatăm cu durere suflătescă cum mulți dintre noi sunt pe urmele celor care odinioară nu uitau nici în zilele de post „ciorobăelile”, „certurile”, „nedreptățirea semenului” etc. (Isaia 58, 3-7), din care cauză postul unora ca acestora aduce mâhnire înaintea lui Dumnezeu și rugăciunile lor nu ajung „sus”. Dacă ar fi să cercetăm în decursul postului casele celor care se numesc că sunt creștini, mi-e teamă că în multe din aceste case am afla că rugăciunile sunt înlocuite cu injurături, pacea cu certuri, reținerea de la mâncări cu îmbuibări. Această constatare dureroasă, trebuie să determine pe slujitorii altarelor - preoții - care sunt răspunzători în fața lui Dumnezeu de sufletele încredințate lor spre păstorie, și să facă ca odinioară proorocul Daniil: să postească și căzând cu fața la pământ să se roage zicând: „Tu, Doamne, ești drept, iar nouă ni se cuvine astăzi să ni se acopere fața de rușine, nouă tuturor oamenilor... din

pricina fărădelegilor de care sau făcut vinovați față de Tine” (Daniel 9, 7). „Preoții, slujitorii Domnului, să plângă între tindă și altar și să zică: „Doamne îndură-Te de poporul Tău” (Ioil 2, 17). Și alături de preoți să vină tot poporul la post și rugăciune, sfârșindu-și inima și pocăindu-se de păcatele săvârșite.

Dacă toți creștinii ar încerca, în tot timpul postului, să se abțină de la orice păcat, stăpânindu-se pe sine, dacă toți ar înceta cu injurăturile, cu bețiile, cu minciunile etc., la sfârșitul postului s-ar pomeni vindecați de aceste năravuri urâte care duc sufletul la pierzare. Dacă toate obiceiurile păcătoase ar fi înlocuite cu rugăciuni și fapte de milostenie, lumea ar deveni fericită. Încercați, voi bărbaților ca în tot timpul postului să vorbiți frumos cu soțiile și copii voștri, să nu-i înjurați; încercați, voi, femeilor să nu mai blestemați după fiecare vorbă; încercați voi tineri și tinere și copii, de înlocuiți injurăturile cu rugăciune și bării cheltuiți la petreceri păcătoase, dați-i celor lipșiți. Încercați și veți vedea cum se coboară pacea, bucuria și fericirea în casele voastre, iar satana va fugi de la voi. Se va coborî pacea, bucuria și fericirea nu numai în casele voastre, ci în comuna sau orașul în care locuiți.

Sfântul Vasile cel Mare spune că postul e tot așa de vechi ca și omenirea. Cei mai mari postitori din vremurile de odinioară erau însa iudeii. Dar nici postul lor nu era deplin. Posteau ziua, iar noaptea mâncau și beau. Posteau numai cu trupul nu și cu

sufletul. Mântuitorul, al doilea Adam, a postit și El, fiindcă n-a voit să postească întâiul Adam. A postit patruzeci de zile și patruzeci de nopți (Matei 4, 2). A postit și noaptea spre a arăta iudeilor și fariseilor care posteau numai până la asfințitul soarelui, că și noaptea trebuie postite, fiindcă și noaptea greșeste omul. A postit nici mai mult nici mai puțin de patruzeci de zile și patruzeci de nopți spre a închipui numărul celor 40 de veacuri păcătoase, care s-au scurs de la Adam și până la El. A postit 40 de zile și nopți, spre a ne arăta că săvârșim zi și noapte patruzeci de feluri de păcate și anume pe patru căi: cu gândul, cu cuvântul, cu fapta, cu omiterea (delăsarea, nepăsarea, abținerea de la fapte bune). Cine nu se poate înfrâna de la mâncare și băutură, cine nu se poate lipsi, în zilele acestea, de la petrecere și distracție, acela nu se poate lipsi nici de un ban, de o bucată de pâine sau de haina pe care o cere săracul. În cele patruzeci de zile ale Sale în pustie, Mântuitorul a postit, sa rugat și a respins atacurile ispititoare ale satanei. Așa vom întrebuința și noi mai cu folos vremea celor patruzeci de zile cu post, cu rugăciune și cu luptă împotriva ispitelor.

Post, înfrânare de la mâncare prea multă și de la băutură prea înfierbântătoare rugăciunea acasă și la ceasurile, utreniile, liturghiile, vecerniile, paraclisele, acatistele, deniile, spovedaniile, și cuminecările din Sfânta Biserică, precum și cugetarea cât mai deasă la suferințele

Domnului Iisus Hristos; lupta împotriva ispitelor, cu munca și cu săvârșirea faptelor bune. Postul nu-i atât spre Preamărirea lui Dumnezeu, cât spre binele firii omenești. Postul este un act de pietate și evlavie care se cere fiecărui creștin. Din Sfintele Scripturi cunoaștem trei feluri de post. Postul numit negru sau sec când nu mâncăm și nu bem nici un fel de mâncare și nici un fel de băutură (Levitic 16, 19; Ioil 2, 15; Matei 4, 2). Alt post este în care ne reținem de la mâncarea de carne, consumând numai legume și verdețuri (Daniel 1, 12). Al treilea este postul milosteniei sau al faterii de bine (Isaia 58, 6-7; Iov 31, 16, 21; Iezechiel 18,7; Matei 25, 35; Luca 21, 14). Primele două posturi, nu au nici o valoare dacă nu sunt însoțite de cel de al treilea, adică de facere de bine cu cei lipșiți. Cine postește și în timpul postului nu face acte de milostenie, postește în zadar, pentru că un astfel de post nu este primit de Dumnezeu. Iisus Hristos ne spune că făcând aceste fapte de milostenie cu cei lipșiți, pentru El le facem (Matei 25, 40).

Ioan Claudiu MOCA

Părintele lect. dr. Vasile Itineanț a trecut la cele veșnice

În seara zilei de luni, 13 noiembrie 2017, după o scurtă și grea suferință, la doar 61 de ani, Părintele Lect. Dr. Vasile Itineanț de la Facultatea de Litere, Istorie, Filosofie și Teologie din Timișoara s-a mutat din vremelnicia lumii acesteia în veșnicia lui Dumnezeu.

Sfinția Sa, s-a născut la 16 august 1956, în localitatea Călan, jud. Hunedoara, tatăl său fiind preot, ca de altfel și cei doi frați, Petru și Gheorghe. După absolvirea Seminarului Teologic din Caransebeș, urmează cursurile Facultății de Teologie din Sibiu, în perioada 1977-1981, obținând licența în Teologie. Este hirotonit preot în anul 1981, iar în perioada 1981-1996 va ocupa postul de profesor de Tipic, Liturgică, Pastorală și Limba Franceză la Seminarul Teologic din Caransebeș. Din anul 1996 și până în prezent, a ocupat postul de Lector la catedra de Teologie a Facultății de Litere, Istorie Filosofie și Teologie din

cadru al Universității de Vest din Timișoara, predând *Teologia Liturgică* și *Pastorația specială* la programul de licență, precum și *Sacru liturgic* la programul de master. Între anii 1996-2003 a funcționat și ca profesor asociat la clasele de Teologie de la Liceul Pedagogic Eftimie Murgu din Timișoara. La 1 iulie 2003 este declarat Doctor în Istorie al Universității de Vest din Timișoara, titlul tezei sale de doctorat fiind *Viața creștină la Dunărea de Jos-sec. IV-VI d. Hr.*

Între 1 iulie - 1 noiembrie 1990 a efectuat un stagiul de limbă și civilizație franceză la Institutul din Montpellier în Franța, ca bursier al Consiliului Ecumenic al Bisericilor de la Geneva, la recomandarea Patriarhiei Române. În perioada 1 august-1 octombrie 1990 a efectuat un nou stagiul de cercetare la Montpellier în Franța, la specializarea *Arhitectura paleo-creștină și medievală din Franța*. De asemenea, în perioada 1 iulie - 1 septembrie 1994 a efectuat un alt stagiul de cercetare tot la Montpellier în Franța, la specializarea *Arhitectura monastică medievală din sudul Franței (secole VIII-XIII)*.

Între anii 1994-1996, la propu-

nera episcopului Emilian Birdaș, va ocupa funcția de consilier administrativ bisericesc în cadrul Episcopiei Caransebeșului.

A publicat teza de doctorat a Sfinției Sale în teologie, intitulată *Viața creștină la Dunărea de Jos (secolele IV-VI d. Hr.)*, la Editura Universității de Vest, Timișoara, 2006, 360 p. și a coordonat următoarele lucrări: *Tipic bisericesc*, Editura Arhiepiscopiei Timișoarei, Timișoara, 2003, 503 p. și *Antologhion*, Editura Arhiepiscopiei Timișoarei, Timișoara, 1999, 552 p. A publicat de asemenea numeroase studii, articole și recenzii în reviste teologice românești și străine, a alcătuit slujbele unor sfinți români, și a realizat mai multe emisiuni la radio și televiziune.

De-a lungul activității sale preoțești, a primit următoarele distincții: sachelar în anul 1996 și iconom stavrofor în anul 2003.

A fost nominalizat într-un medalion biografic în vol. *Teologii și ierarhi. Biserica Ortodoxă Română*, apărut la Agenția națională de presă, Ed. Rompres, București, 1997, p. 99.

Slujba înmormântării Părintelui Lect. Univ. Dr. Vasile Itineanț a fost săvârșită joi, 16 noiembrie 2017, de către

Preasfințitul Părinte Episcop Vicar Paisie Lugojeanul dimpreună cu un numeros sobor de preoți și diaconi, în biserica parohiei Timișoara - Calea Martirilor unde Sfinția Sa a slujit din 1996 până acum. La sfârșitul slujbei, părintele Conf. Univ. Dr. Nicolae Morar a creionat profilul vieții pământești a părintelui profesor Vasile Itineanț ca slujitor al Sfântului Altar și dascăl de teologie. În continuare, părintele Conf. Univ. Dr. Lucian Farcașiu de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad a transmis un mesaj de condoleanțe din partea Înaltpreasfințitului Părinte Dr. Timotei Sevcicu, Arhiepiscopul Aradului, a Părintelui Decan al Facultății de Teologie din Arad, Prof. Univ. Dr. Cristinel Ioja, dar și al tuturor preoților din eparhia arădeană care l-au avut pe părintele Vasile Itineanț ca profesor de Liturgică și Tipic, în cadrul formării lor la Seminarul Teologic din Caransebeș. Părintele Lucian Farcașiu a conturat mai apoi în câteva cuvinte chipul părintelui Vasile Itineanț ca profesor, așa cum l-a cunoscut la Seminarul Teologic din Caransebeș și mai apoi în colaborările ulterioare, mai cu seamă în comisiile de examinare a preoților pentru

obținerea gradelor profesionale. În continuare, Părintele Arhim. Asist. Dr. Casian Rușet, Consilier Cultural al Episcopiei Caransebeșului a dat citire mesajului de condoleanțe transmis de Preasfințitul Părinte Episcop Dr. Lucian Mic.

Chipul senin al Părintelui Lect. Univ. Dr. Vasile Itineanț va rămâne veșnic în amintirea noastră. Sfinția Sa este pentru noi dascălul de la care am deprins corectitudinea în slujire, fidelitatea față de rânduiala slujbelor Bisericii, precum și seriozitatea raportării noastre la slujirea Sfântului Altar. De altfel, Sfinția Sa a fost preotul și profesorul care a reușit să impună de la catedră, elevilor și studenților săi, demnitatea slujitorului și frumusețea slujirii sale la Sfântul Altar, dar a fost și preotul care a reușit să transpună în slujirea Sfinției Sale la Altar, seriozitatea și respectul față de cele sfinte pe care o împărtășea de la catedră.

Ne rugăm Bunului Dumnezeu să-i facă parte de odihnă veșnică în Împărăția Sa, împreună cu toți sfinții și dreptii Săi! Veșnică să fie pomenirea lui!

Lucian FARCAȘIU

ȘTIRI

Hramul bisericii istorice și hirotonie întru Ieromonah la Mănăstirea Hodoș-Bodrog

În ziua praznicului Intrării Maicii Domnului în Biserică, 21 noiembrie 2017, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului a fost prezent în mijlocul obștii monahale și pelerinilor de la Mănăstirea Hodoș-Bodrog, pentru a prăznui hramul bisericii celei vechi. Cu acest prilej binecuvântat, Chiriarhul a săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie arhierescă, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Din sobor au făcut parte: arhim. Teofan Mada, vicarul administrativ și exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Aradului, protos. Grigorie Timiș, starețul mănăstirii, arhim. Nestor Iovan, protos. Iustin Popovici, consilier cultural la Centrul Eparhial, pr. dr. Cristinel Ioja, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad, preot Traian Micoroi, parohul Catedralei Vechi din Arad, protos. Chiril Mihalyi, preot Gabriel Gosta, parohia Șimand, arhid. Tiberiu Ardelean, arhid. Gherasim Tompa, ierod. Nicolae Tang, diac. Paul Orădan și diac. Viorel Herlo.

Cuvântul de învățătură a fost rostit de către Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului.

Cu acest prilej, Chiriarhul a oficiat hirotonia întru Ieromonah a ierodiaconului Nicolae Tang, vițuitor la această mănăstire și lector universitar la Facultatea de Teologie din Arad, iar la finalul Sfintei Liturghii, Înaltpreasfinția Sa l-a hirotesit întru duhovnic.

Răspunsurile liturgice au fost date de către un grup de studenți de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad, condus de studentul teolog Ștefan-Ioan Muț.

La final, în numele tuturor vițuitorilor și credincioșilor prezenți, părintele stareț Grigorie Timiș, a mulțumit Înaltpreasfinției Sale pentru participare la hramul bisericii vechi a mănăstirii și pentru toată dragostea și purtarea de grijă față de obștea monahală din această străveche vatră monahală.

Slujire Arhierescă la Schitul Tămand

Martți, 21 noiembrie 2017, când este prăznuită Intrarea în biserică a Maicii Domnului, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului a poposit la Schitul de maici de la Tămand, Protopopiatul Ineu. Cu acest prilej, Preasfinția Sa a săvârșit Sfânta Liturghie în biserică cu hramurile „Așezarea veșmântului Născătoarei de Dumnezeu în biserică Vlaherne și Sfântul Voievod Ștefan cel Mare”, înconjurat fiind de un sobor de preoți și diaconi. Din sobor au făcut parte: pr. Adrian Zaha, protopopul Ineului, Protos. Teoctist Bălana, Mănăstirea Feredeșu, pr. Sever Mocanu, Parohia Ineu-Traian, pr. Ciprian Tripa, duhovnicul schitului, pr. Sorin Streulea, Parohia Ciunțești, pr. Ovidiu Oprișă, Parohia Rogoz, pr. Andrei Slăv, Parohia Berechiu și diac. Mircea Proteasa.

În cuvântul de învățătură rostit cu acest prilej, Preasfinția Sa a vorbit celor de față despre semnificația acestei sărbători. Preasfințitul Părinte Emilian a su-

blinat faptul că aceasta este o sărbătoare neevidențiată în Sfânta Scriptură, ci în tradiția veche a Bisericii și mai de cu seamă în mărturiile Sfinților Părinți cei de demult. Preacurata Fecioară Maria a iubit fecioria, mai vărtos decât însoțirea și, făcându-se mireasa lui Dumnezeu, ziua și noaptea Îi slujea, pregătindu-se astfel pentru vremea Bunei Vestiri și sălășluirea într-însa a Fiului lui Dumnezeu. Răspunsurile liturgice au fost date de maicile schitului, conduse de maica stareță Serafima Ciorbă. La final, părintele Ciprian Tripa, în numele obștii monahale și a credincioșilor prezenți, a mulțumit Preasfințitului Părinte Emilian Crișanul pentru acest popas duhovnicesc și întregului sobor de preoți, în frunte cu protopopul locului.

Târnosire de biserică în Parohia Corbești

În Duminica a XXVI-a după Rusalii, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a poposit în mijlocul credincioșilor din Parohia Corbești, Protopopiatul Lipova. Aici, Chiriarhul a fost întâmpinat de către părintele Călin Mădăluță din Parohia Săvârșin, de domnișoara primar Irina Onescu, de preotul paroh Fabius Trif și de toată suflarea satului.

După slujba Utreniei, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a început Slujba târnosirii bisericii din Corbești. După aceasta, Chiriarhul, înconjurat de un numeros sobor de preoți a săvârșit Sfânta Liturghie în biserică parohială cu hramul „Nașterea Maicii Domnului”. Din sobor au făcut parte: Pr. Călin Mădăluță, coordonator al Cercului pastoral-misionar Săvârșin, Pr. Eugen Volungan din Parohia Ostrov, Pr. Ionel Bălănescu din Parohia Ilteu, Pr. Laurențiu Suba din Parohia Căprioara, Pr. Ștefan Dimitriu din Parohia Petriș, Pr. Valentin Săvușcă din Parohia Dorgoș, Pr. Cătălin Craveț din Parohia Roșia Nouă, Pr. paroh Fabius Trif și Arhidiacon Tiberiu Ardelean, inspector eparhial.

La momentul convenit, Chiriarhul arădean a rostit un cuvânt de învățătură în legătură cu citirile scripturistice din Duminica a XXVI-a după Rusalii (Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina, Efes. 5; Luca 12) și cu Pastorala Sfântului Sinod pentru prima duminică din Postul Crăciunului, în care a vorbit despre adevărata bogăție, cea a virtuților prin care se câștigă împărăția lui Dumnezeu, exemplificând cu cea a enoriașilor parohiei și înaintașilor lor ca indemn continuu la bine, oglindit și în biserică ridicată, mărturie a jertfelniciei tuturor.

După cuvântul Chiriarhului, pr. Călin Mădăluță a dat citire Pastoralei Sfântului Sinod al BOR la prima Duminică din Postul Nașterii Domnului din anul 2017. Spre finalul sfintei slujbe, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a oferit preotului paroh Fabius Trif distincția de sachelar în semn de aleasă prețuire pentru hărnicia și purtarea de grijă de care a dat dovadă în treburile gospodărești ale parohiei. După Sfânta Liturghie, toți credincioșii au intrat în Sfântul Altar nou târnosit pentru a se închina. În încheiere, părintele paroh a mulțumit pentru toate Bunului Dumnezeu, Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei, preoților și tuturor celor care au contribuit și au participat la acest eveniment deosebit din viața parohiei.

Vizită Arhierescă în Parohia Lipova

Momente de aleasă bucurie duhovnicească au avut credincioșii Parohiei Ortodoxe Române din orașul Lipova în prima duminică din Postul Nașterii Domnului (Duminica a XXVI-a după Rusalii), prin prezența în mijlocul lor a Preasfințitului Părinte Emilian Crișanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Aradului care a coliturghisit o Sfântă Liturghie Arhierescă în Biserică „Adormirea Maicii Domnului” din orașul Lipova, Biserică Monument Istoric, care are prima atestare documentară în anul 1338.

La primele ore ale dimineții PC Pr. Mircea Șirian, secretar al Oficiului Protopopesic Lipova, PC Pr. Ioan Rus, preot slujitor dimpreună cu mulțimea de credincioși au întâmpinat în fața sfintei biserici pe Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul.

În cuvântul de bun venit, PC Pr. Mircea Șirian a mulțumit Înaltpreasfințitului Părinte Timotei Sevicu, Arhiepiscopul Aradului, pentru Arhierescă binecuvântare dată Preasfințitului Părinte Emilian Crișanul de a participa și de a fi în mijlocul credincioșilor din Parohia Lipova. În continuare PC Pr. Mircea Șirian a prezentat pe scurt în fața Preasfințitului Emilian și a celor prezenți istoria de aproape 7 veacuri a bisericii, monument istoric, din orașul Lipova, scoțând în evidență că, monumentală capodoperă arhitectonică nu ar fi putut dăinuși și înfrumuseța peste veacuri dacă credința și jertfelnicia locuitorilor nu ar fi fost destul de puternică, pentru a putea trece peste toate încercările de-a lungul istoriei.

Preasfinția Sa, a mulțumit pentru frumoasa primire, exprimând în cuvântul Său o dorință mai veche de a sluji în acest frumos sfânt lăcaș, totodată amintind că și dorința vrednicului de pomenire, Pr. Ioan Jidoi - Protopop al Lipovei, trecut la cele veșnice în urmă cu 2 săptămâni, din păcate nu a putut fi dusă la îndeplinire, cât a fost el în viață. La sfârșitul Sfintei Liturghii, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul a săvârșit slujba de pomenire a Pr. Ioan Jidoi.

Răspunsurile liturgice au fost date de Corul Doina, condus de către dl. Szabo Mihai.

În cuvântul adresat credincioșilor prezenți, Preasfinția Sa a amintit că (conform citirilor scripturistice de la Sfânta Liturghie; Ev. Luca, 12, 16-21), datorită noastră a creștinilor, mai ales în această perioadă a postului în care am intrat, perioadă de pregătire și urcuș duhovnicesc la care suntem invitați fiecare din noi să participăm, pentru a putea să întâmpinăm cum se cuvine marele praznic al Nașterii Domnului, este de a mulțumii Bunului Dumnezeu pentru tot ceea ce ne oferă fiecăruia în parte, dar mai ales să Îi mulțumim pentru darul cel mai de preț care l-a dăruit fiecăruia dintre noi, viața. La final Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul a transmis arhierestile binecuvântări ale Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, tuturor credincioșilor prezenți, mulțumind încă o dată pentru frumoasa primire.

PC Pr. Mircea Șirian a mulțumit pentru alesele momente de bucurie duhovnicească care au fost trăite prin prezența în mijlocul credincioșilor a Preasfințitului Părinte Emilian.

(Știrile au fost preluate de pe site-ul episcopiaaradului.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
Tipărit la Poudique srl Arad.
ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
Costul unui abonament este de 50 lei anual.